

Белорусский государственный университет
Филологический факультет
Кафедра теоретического и славянского языкознания

Аннотация к магистерской диссертации

“ ТЕКСТОЛОГИЯ БИБЛЕЙСКИХ ЦИТАТ В СВЯЗИ С
ПРОБЛЕМОЙ АТРИБУЦИИ ДРЕВНЕСЛАВЯНСКОГО ТЕКСТА
(НА МАТЕРИАЛЕ ПРОПОВЕДЕЙ
КЛИМЕНТА ОХРИДСКОГО)”

Кравчук Денис Валерьевич
специальность 1-21 80 02 Славянские языки

Научный руководитель
д.ф.н., профессор Кожинова Алла Андреевна

Минск
2016 год

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

БИБЛЕЙСКАЯ ЦИТАТА, АЛЛЮЗИЯ, ПАРАФРАЗ, РЕМИНИСЦЕНЦИЯ, ПРЕЦЕДЕНТНЫЙ ТЕКСТ, КЛИМЕНТ ОХРИДСКИЙ, ГОМИЛИЯ, ПРОПОВЕДЬ, ПОХВАЛЬНОЕ СЛОВО, АВТОРСКИЙ СТИЛЬ, БИБЛЕЙСКИЙ ИНВАРИАНТ

Цель работы – определить специфику функционирования библейских текстов в структуре древнеславянской проповеди, а также их способность содержать информацию, которая может быть использована в целях атрибуции памятников раннего периода истории славянской гомилетики.

Объект исследования – библейские прецедентные фрагменты в проповедях Климента Охридского.

Предмет исследования – закономерности рецепции библейских фрагментов в текстах проповедей, атрибутируемых Клименту Охридскому, а также определение перспектив таких цитат для характеристики индивидуального авторского стиля.

Результаты – проанализирован характер ввода цитат в авторское повествование, а также установлены источники библейских цитат, определяющие границы текстуального влияния. Выявлен ряд диагностических цитат, общих тем и отсылок к библейским инвариантам, которые определяются авторскими интенциями и могут быть использованы в целях атрибуции спорных текстов.

Магистерская работа состоит из трех глав.

Первая глава посвящена прояснению значимых биографических событий, повлиявших на становление Климента как писателя, определяются источники по изучению его жизни и творчества, рассмотрен ряд исследований, посвященных Клименту, а также методы работы с цитатами в составе древнерусского текста.

Вторая глава посвящена анализу гомилий Климента, выявляются общие черты и закономерности использования прецедентных фрагментов.

Третья глава посвящена подробному текстологическому анализу прецедентных фрагментов общих слов-моделей и определению используемых мотивов.

Полный объем работы – 86 страниц. Из них 29 страниц занимает три приложения. Работа содержит одну иллюстрацию и шесть таблиц в составе третьей главы.

Общее количество использованных библиографических источников – 47.

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

БИБЛЕЙСКАЯ ЦЫТАТА, АЛЮЗИЯ, ПАРАФРАЗ, РЭМІНІСЦЭНЦЫЯ, ПРЭЦЭДЭНТНЫ ТЭКСТ, КЛІМЕНТ АХРЫДСКІ, ГАМІЛІЯ, ПРОПАВЕДЗЬ, ПАХВАЛЬНАЕ СЛОВА, АЎТАРСКІ СТЫЛЬ, БИБЛЕЙСКІ ІНВАРЫЯНТ

Мэта работы – вызначыць спецыфіку функцыянавання біблейскіх тэкстаў у структуры старажытнаславянскай пропаведзі, а таксама іх здольнасць утрымліваць інфармацыю, якая можа быць скарыстана ў мэтах атрыбуцы помнікаў ранняга перыяду гісторыі славянскай гамілетыкі.

Аб'ект даследавання – біблейскія прэцэдэнтныя фрагменты ў пропаведзях Клімента Ахрыдскага.

Прадмет даследавання – заканамернасці рэцэпцыі біблейскіх фрагментаў у тэкстах пропаведзяў, якія прыпісваюцца Кліменту Ахрыдскаму, а таксама вызначэнне перспектыў такіх цытат для характарыстыкі індывідуальнага аўтарскага гатылю.

Вынікі – прааналізаваны характар ўводу цытату аўтарскае апавяданне, а таксама ўстаноўлены крыніцы біблейскіх цытат, якія вызначаюць межы тэкстуальнага ўплыву. Выяўлены шэраг дыягнастычных цытат, агульных тэм і адсылак да біблейскіх інварыянтаў, якія вызначаюцца аўтарскімі інтэнцыямі і могуць быць скарыстаны ў мэтах атрыбуцыі спрэчных тэкстаў.

Магістарская работа складаецца з трох раздзелаў.

Першы раздзел прысвечаны высвятленню значных біяграфічных падзей, якія паўплывалі на станаўленне Клімента як пісьменніка, вызначаюцца крыніцы па вывучэнні яго жыцця і творчасці, разгледжаны шэраг даследаванняў, прысвечаных Кліменту, а таксама метады працы з цытатамі ў складзе старажытнарускага тэксту.

Другі раздзел прысвечаны аналізу гамілій Клімента, выяўляюцца агульныя рысы і заканамернасці выкарыстання прэцэдэнтных фрагментаў.

Трэці раздзел прысвечаны падрабязнаму тэксталагічнаму аналізу прэцэдэнтных фрагментаў агульных слоў-мадэляў і вызначэнню скарыстоўваных матываў.

Поўны аб'ём работы – 86 старонак. З іх 29 старонак займаюць тры дадаткі. Работа змяшчае адну ілюстрацыю і шэсць табліц у складзе трэцяга раздзела. Агульная колькасць скарыстаных бібліяграфічных крыніц - 47.

GENERAL DESCRIPTION OF WORK

BIBLICAL QUOTATIONS, ALLUSIONS, PARAPHRASES, REMINISCENCES, PRECEDENT TEXT, KLIMENT OHRIDSKI, HOMILIES, SERMONS, PANEGYRIC IN PRAISE, THE AUTHOR'S STYLE, BIBLICAL INVARIANT

The aim of the work – to determine the specifics of the functioning of the biblical texts in the structure of the ancient Slavic sermons, as well as their ability to provide information that can be used for the purpose of attribution of monuments of the early period of the history of the Slavic homiletics.

The Object of Study – biblical precedent fragments of Kliment Ohridski sermons.

Subject of study – patterns of reception of biblical fragments in the texts of sermons, which were attributed to Kliment Ohridski, and also a determination of the prospects of such quotations for the characterization of the individual author's style.

Results – the nature of the input of quotations in author's narration was analyzed, sources of biblical quotations that define the boundaries of textual influence, were established. Furthermore a number of diagnosticity quotations, common themes and references to biblical invariants, which are determined by the author's intentions and can be used for the purpose of attribution of the disputed text, were identified.

Master's thesis consists of three chapters.

The first chapter is devoted to clarifying of important biographical events that have influenced on the formation of Kliment as a writer, determination of sources for the study of his life and work, consideration of a number of studies, which are dedicated to Kliment, and it is also dedicated to some methods of work with quotations as parts of an ancient text.

The second chapter contains an analysis of Kliment's homilies, which identifies common features and patterns of use of precedent fragments.

The third chapter is devoted to the detailed textual analysis of precedent fragments of common words-models, and to the determination of used motifs.

The scope of work - 86 pages. Three applications occupy 29 pages from them. The work contains an illustration and six tables in the third chapter. The total number of the used bibliographic references - 47.